

Смолянски археолози участваха в научна конференция по българо-гръцки проект с доклади за две смолянски крепости

Археолозите от Регионалния исторически музей „Стою Шишков“ Дамян Дамянов и Николай Бояджиев представиха резултатите от археологическите проучвания на две родопски крепости в тридневна научна конференция в Смолян. Събитието бе част от дейностите

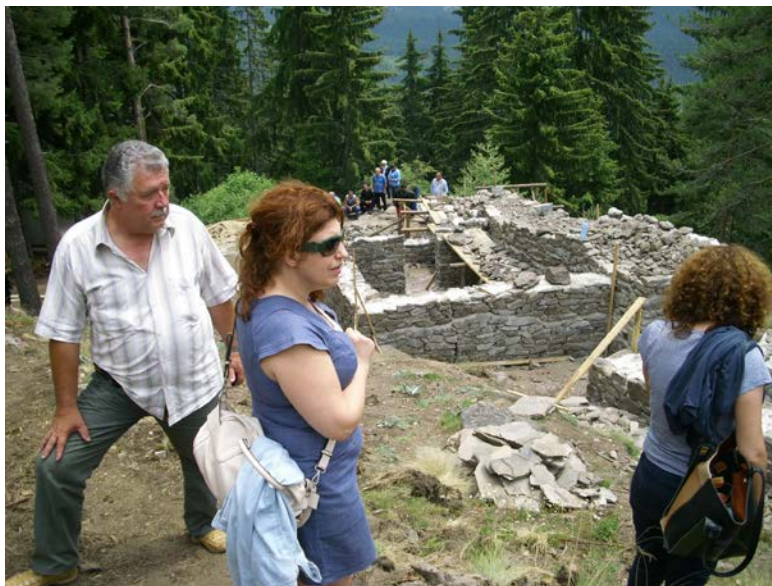
по европейския проект "Тракийско и византийско културно наследство в Родопите и Северното Егейско крайбрежие" /акроним THRABYZNE/. Проектът се финансира по Програмата за европейско териториално сътрудничество Гърция - България 2007-2013

година. Регионалният исторически музей „Стою Шишков“ и община Самотраки са партньори на община Смолян в трансграничната инициатива. В конференцията взе участие 12-членна делегация от остров Самотраки, водена от зам.-кмета на гръцката община Никос Галатамос.

Докладът на Дамян Дамянов „Късноантична и средновековна крепост при село Кошница“ бе фокусиран върху научните констатации от разкопките на крепостното съоръжение при Проходната пещера по поречието на Горна Арда. От него се наблюдавало трасето на античния Централен трансродопски път. Установени са свидетелства за използването на Проходната пещера и скалистия конусовиден връх като укрепено убежище, скално светилище и жилище. Находките са датирани от каменно-медната, ранната и късната бронзова епоха, ранно-желязната и античността. Най-добре са запазени северната стена с дължина 44,50 м и височина на зидовете 2,50 м и 38 м от западната стена. В южния край е разкрита външна бойна (наблюдателна) кула и са регистрирани

основите на два параклиса. Вторият от XI – XII век е изграден с материалите от първия, датиран от VI век, който е бил опожарен. Интересни са намерените монети (фолиси) на императорите Юстин I и Юстиниан I, сред които и една златна (тремис) на Юстиниан I, както и средновековни латински и български монети. Обектът е представен още с фибули, върхове на стрели и ножове от VI век, керамика от каменно-медната епоха – зооморфна фигурка, миниатюрни съдчета, прешлени за вретено, купа, паница.

Характеристика на Смолянската крепост направи в своето изложение „Късноантична и средновековна крепост в местността Турлука“ Николай Бояджиев. От Смолянската крепост днес са съхранени стени до 2,50 м височина, широки 1,60 м, изградени от ломени и обработени камъни, споени с бял хоросан.

Тя е проучвана с прекъсване от 1998 до 2006 година. Представлява военна византийска, а по-късно българска крепост, охраняваща комуникациите по Централния античен трансродопски път. Установени са 2 строителни периода – I – VI век и XI – XIII век. През първия период тя е от тези кастели, които са поправени, възстановени или новопостроени по заповед на Юстиниан I. Средновековното укрепление е служило на местното население за самозащита. Сред намерените находки са хромел от каменно-медната епоха, точило, стомни, гърнета, поставка за съдове, хлопки, брави, носач от светилник, боздуган, връх от стрела, съдове от VI век, гърнета и делва от края на X и началото на XIII век.

Лектор по темите, свързани с туристическия потенциал на Смолянска област, с повишаването качеството на живот на местните общности и с представянето на добри туристически практики в граничните райони, бе гл.ас.д-р Десислава Алексова.

Гръцките гости посетиха на място двете крепости над село Кошница и в местността Турлука, където в момента се осъществяват строително-консервационни работи за социализацията на двата обекта. С изграждането на подходи, пътеки, огради, места за отдих и частично възстановяване на укрепителните съоръжения те ще се превърнат в достъпни и привлекателни туристически места за посещение. Двете късноантични и средновековни крепости са се извисявали на достатъчно високи върхове, откъдето са били наблюдавани и охранявани комуникациите по Централния среднородопски път, свързващ Тракийската низина с Беломорското крайбрежие. Гледката от тях и сега е внушителна. Една от целите на посещението на гръцките партньори бе да видят как се изпълняват дейностите по съвместния проект. В следващи две срещи ще бъдат представени резултатите от гръцката част в общото начинание, обяви зам.-кметът на община Самотраки Никос Галатамос. Той отправи покана към смолянските домакидни и всички, които биха проявили интерес, да посетят гръцкия остров по време на празниците, посветени на 150-годишнината от откриването на статуята Нике от Самотраки.

Предвидени са множество разнообразни прояви, които ще продължат от последната седмица на юли до средата на август. Никос Галатамос изрази надежда, че смолянските археолози ще получат възможност да върнат визитата и да участват в професионалните срещи с гръцките си колеги на остров Самотраки. В

международната археологическа конференция ще има и френски представители, тъй като „Нике от Самотраки“ е експонат в световната съкровищница в Лувъра и е открита през 1863 година от французина Шарл Шампоазо.

Гръцката делегация си тръгна с малки иглолистни фиданки, които ще бъдат посадени край Светилището на Великите богове на остров Самотраки. Край древните останки на забележителния античен паметник, където преди 150 години е намерена Статуята на Богинята на победата Нике, смолянските борчета ще намерят своя нов дом. Родопските дръвчета бяха взети символично от крепостта в местността Турлука, скалния връх, който се извисява над Смолян.

Сигурна съм, че всички партньори ще приключим в срок своите дейности и това ще бъде важно за разкриването на туристическите ресурси в община Смолян, каза Таня Марева, директор на РИМ „Стою Шишков“. За втори път смолянският музей си партнира с община Самотраки – в първия общ проект е извършено проучване и социализиране на Момчиловата крепост, която вече се утвърди като туристическа дестинация. Музейната институция е свързана с дейностите на знанието по проекта, с което е допринесла за разкриването на значимостта на проучените обекти. В тази насока е и създадената база данни за движимите културни ценности, която ще може да се ползва в Интернет-пространството на три езика – български, английски и гръцки. Информацията е качена на сайта на община Смолян и ще се допълва.

Гръцките гости проявиха специален интерес към минералните води в региона и тяхното използване за консумация, лечение и СПА-процедури. Допълнителна информация за двете крепости, които посетиха, те получиха от временната археологическа изложба в музея с реставрирани находки от разкопките при Кошница и Турлука. Делегацията от Самотраки изрази възхищение от стойностната експозиция в Регионалния исторически музей и подкрепи своята висока оценка за постигнатото от музейните специалисти с искрен отзив в Книгата за впечатления.

РИМ Смолян